МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА, ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сучасна теорія особистості

для підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти
за спеціальністю С4 Психологія

РОЗРОБНИК:
доцент кафедри,
кандидат психологічних наук, доцент
_____Тетяна КУХАР

Розглянуто та затверджено
на засіданні кафедри
«01» вересня 2026 року,
протокол № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми _____Тетяна ДАНИЛЬЧЕНКО

Обсяг:4 кредити ECTS.

Чернігів – 2026

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Сучасна теорія особистості» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про особистість як складний, багатовимірний та динамічний феномен, основні закономірності її становлення, розвитку та функціонування, а також про сучасні теоретичні підходи до пояснення індивідуальної своєрідності людини.

У межах курсу розглядаються основні концепції особистості, сформовані в різних психологічних школах і напрямах, зокрема психодинамічний, аналітичний, індивідуально-психологічний, гуманістичний, екзистенційний, когнітивний, біхевіористичний, соціально-когнітивний, диспозиційний, типологічний, діяльнісний та культурно-історичний підходи. Особлива увага приділяється сучасним інтегративним моделям особистості, проблемі взаємодії біологічних, психологічних і соціокультурних чинників її розвитку.

Курс передбачає вивчення поглядів провідних представників теорій особистості, аналіз основних понять, принципів і механізмів функціонування особистості, а також порівняння різних теоретичних моделей за критеріями структури особистості, детермінації поведінки, мотивації, розвитку, самосвідомості, адаптації та міжособистісної взаємодії.

Важливе місце посідає критичний аналіз теорій особистості: визначення їхніх сильних і слабких сторін, можливостей та обмежень практичного застосування, емпіричної обґрунтованості й актуальності для сучасної психологічної науки. Теоретичний матеріал доповнюється аналізом психологічних ситуацій, практичними завданнями, дискусіями, кейсами та вправами, що сприяють розвитку професійного психологічного мислення.

Метою дисципліни є формування у здобувачів теоретичної компетентності у сфері сучасної психології особистості, здатності аналізувати та порівнювати різні концепції особистості, розуміти механізми її розвитку і поведінки, здійснювати обґрунтований вибір теоретичних підходів для аналізу психологічних явищ та використовувати отримані знання у професійній діяльності психолога.

Завдання дисципліни полягають у формуванні системного розуміння основних теорій і концепцій особистості, закономірностей її розвитку, функціонування та індивідуальної своєрідності, а також у розвитку здатності аналізувати й порівнювати різні теоретичні підходи. Дисципліна спрямована на формування навичок критичного та професійного психологічного мислення, застосування теоретичних знань для аналізу поведінки, особистісних проявів і психологічних ситуацій.

Вивчення дисципліни сприяє розвитку аналітичного, критичного та системного мислення, здатності інтегрувати знання з різних напрямів психології, розуміти індивідуальні відмінності та розглядати особистість у контексті її життєвого шляху, соціального середовища й актуальних умов функціонування.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні**.**

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК 2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Результати навчання:

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план (денна форма навчання)

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота	
	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ						
1.	Поняття особистості в психології	1.		12	2	-	-
2.	Теоретико-методологічні аспекти теорій особистості	14	2	2	-	10	
3.	Психодинамічний напрямок	16	2	4	-	10	
4.	Диспозиційний напрямок	14	2	2	-	10	
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА КОНЦЕПЦІЇ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ							
5.	Когнітивно-поведінковий напрямок	16	2	4	-	10	
6.	Гуманістичний та феноменологічний напрямки	16	2	4	-	10	
7.	Формування і розвиток вітчизняної школи персонології	18	4	4	-	10	
8.	Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості	14	-	-	4	10	
Всього годин за курсом		**120**	**16**	**20**	**4**	**80**	

Тематичний план (заочна форма навчання)

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин				
		Усього	Л	СЗ	ПЗ	СР
1	Поняття особистості в психології	40	2	2		36
2	Психодинамічний напрямок	40	2	2		36
3	Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості	40	2		2	36
	Всього за навчальним планом	**120**	**6**	**4**	**2**	**108**

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРІВ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Тема №2. Теоретико-методологічні аспекти теорії особистості

План:

1. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
2. Проблема структури особистості у вітчизняній психології.
3. Основні структури особистості.
4. Детермінація становлення особистості.
5. Ознаки, критерії, рівні сформованості особистості.

Контрольні питання:

1 Проаналізуйте внутрішню структуру особистості.

2 Розкрийте зміст трьох базових рівнів особистості.

3 Проаналізуйте взаємозв‘язок соціально-психологічного, діяльністного та генетичного рівнів особистості.

4 Перерахуйте елементи, що входять у структуру особистості.

5 Які, на вашу думку існують актуальні проблеми в галузі персонології?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або есе, або презентації тощо)

1. «Суть особистості у контексті проблеми детермінації становлення особистості»
2. «Проблема ознак, критеріїв та рівнів сформованості особистості»

Тема №3. Психодинамічний напрямок

План:

1. Основні теоретичні засади психоаналітичної теорії особистості З. Фройда.
2. Рівні свідомості та структура особистості за З. Фройдом.
3. Розвиток особистості у психоаналітичній теорії.
4. Захисні механізми в теорії З. Фройда.
5. Основні теоретичні положення індивідуальної психології А. Адлера.
6. Основні теоретичні положення аналітичної психології К. Юнга
7. Основні теоретичні положення гуманістичного психоаналізу Е. Фромма.
8. Основні теоретичні положення соціокультурної теорії особистості К. Хорні, основні поняття жіночої психології.

Контрольні питання:

1. Чи згодні ви з Фройдом у тому, що статевий потяг і агресія – це два основних мотиви, що лежать в основі людської поведінки?
2. Який архетип пов'язував Юнг з досягненням самореалізації особистості в зрілості?
3. Яким чином теорія Еріксона розширює психоаналітичний підхід Фрейда до особистості?
4. Чи згодні ви з думкою Е. Фромма, що більшість людей сьогодні насолоджуються значною свободою і автономією, але платять за це самотністю?
5. Як пояснює К. Хорні різницю між нормальною і невротичною особистістю з позиції невротичних потреб чи тенденцій?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або есе, або презентації тощо)

1. «Неусвідомлюваний конфлікт: метод підпорогової психодінамічної активації»
2. «Психологія жінки в концепції К. Хорні»

Тема № 4. Диспозиційний напрямок

План:

1. Диспозиційна теорія особистості Гордона Оллпорта.
2. Теорія типів особистості Ганса Айзенка.
3. Структурна теорія рис особистості Раймонда Кеттела.

Контрольні питання:

1. Чи згодні ви з концепцією «функціональної автономії» Олпорта? Чи справді люди можуть розірвати свій мотиваційні зв'язки з минулим?
2. Які три головні риси індивідуума відповідальні за людську поведінку?
3. Які головні відмінності в поведінці інтровертів та екстравертів можна виділити на основі результатів досліджень Айзенка?
4. Назвіть шість характеристик «зрілої особистості», які виділив Олпорт.
5. Які основні етапи факторного аналізу для ідентифікації основоположних рис структури індивідуума?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. «Емпірична валідизація концепції теорії рис особистості»
2. «Боязнь комунізму як риса особистості в теорії Олпорта»

Тема №5. Когнітивно-поведінковий напрямок

План:

1. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури.
2. Теорія соціального научіння Джуліана Роттера.
3. Теорія поля Курта Левіна.
4. Біхевіоризм Уотсона та Торндайка.
5. Теорія оперантного научіння Берреса Фредеріка Скіннера.

Контрольні питання:

1. Чому біхевіористську модель людини називають механістичною?
2. Що таке зумовлювання? Які типи зумовлювання Вам відомі?
3. Дайте оцінку експериментові "маленький Алберт".
4. Чим відрізняється радикальний біхевіоризм від необіхевіоризму?
5. Назвіть основні принципи соціально-когнітивної теорії.

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. «Загальна характеристика когнітивного підходу до особистості»
2. «Когнітивно-експерієнціальна модель С. Епштейна»

Тема №6. Гуманістичний та феноменологічний напрямок

План:

1. Теорія самоактуалізації Абрахама Маслоу
2. Феноменологічна теорія Карла Роджерса
3. Особистість у логотерапії Віктора Франкла

4. Екзистенційна психологія Ролло Мея

Контрольні питання:

1. Назвіть деякі із основних характеристик самоактулізующися людей.
2. В чому полягає різниця між дефіцитарним образом життя і мета образом життя?
3. Проаналізуйте невідповідності між усвідомленним «Я» і «Я-ідеальним» і їх зв'язок з психологічною адаптацією.
4. Які основні проблеми людської екзистенції розглядає в своїх працях Ролло Мей?
5. В чому полягає основна теза про сенс життя?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або есе, або презентації тощо)

1. «Оцінка самоактуалізації»
2. «Переживання загрози та процес захисту в концепції Роджерса»

за ред. Ю.Л. Трофімова. Київ: Либідь, 2001. 560 с.

Тема №7. Формування і розвиток вітчизняної школи персонології (4 години)

План:

1. Проблема структури особистості у вітчизняній психології. Основні структури особистості.
2. Класифікація та суть основних вітчизняних психологічних теорій особистості.
3. Ленінградська школа.
4. Московська школа.
5. Київська школа.

Контрольні питання:

1. Які нові підходи до проблеми психічного розвитку з'явились у вітчизняній психології?
2. В чому зміст розбіжностей між Виготським і Блонським з питання про походження мислення та мови у особистості?
3. В чому проявилась специфіка підходу до проблеми особистості у російській психології.
4. Назвіть особливі риси українських персонологічних течій.
5. Які тенденції розвитку вітчизняної психології намітились у XX столітті?

Завдання для індивідуальної роботи (теми рефератів або ессе, або презентації тощо)

1. «Концепція, програма дослідження і класифікація типів особистості у працях Лазурського О.Ф.»
2. «Принципи та методи дослідження особистості в концепції Ковалева О.Г»

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Тема № 8. Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості (4 години)

План:

1. Порівняльна характеристика визначень особистості різних персонологів
2. Аналіз психологічного змісту основних структурних компонентів особистості у теоріях особистості.

Контрольні питання:

1. Порівняйте структуру особистості запропоновану З. Фройдом та К. Юнгом. В чому спільне, а що відрізняється?
2. Порівняйте позиції А. Адлера та К. Юнга з теми природи людської мотивації.
3. Чи згодні ви з твердженням А. Адлера, що соціальний інтерес є показником психічного здоров'я?

4. Порівняйте та укажіть різницю у поглядах Еріксона, Фромма, Хорні у питаннях впливу раннього дитинства на формування структури особистості.
5. Чи спостерігається схожість в теоріях Еріксона, Фромма, Хорні у питанні особистісної динаміки? Приведіть приклади.
6. Чим відрізняються підходи Олпорта, Кеттела, Айзенка до класифікації рис особистості?
7. Опишіть філософію конструктивного альтернативизма Келлі.
8. Яке із трьох основних направлень психології XX століття – психоаналіз, біхевіоризм і гуманістична психологія – найбільш адекватно відповідає вашій точки зору на особистість і її поведінку?
9. Поясніть чим феноменологічний підхід Роджерса до розладів поведінки відрізняється від психоаналітичного підходу Фрейда?
10. Коротко опишить психологічну утопію Маслоу (тип суспільства, що найкращим чином)
11. Чи згодні ви з тим, що вихідні положення теоретиків про природу людини відображають їх власний життєвий досвід?
12. Яка із теорій особистості в майбутньому буде найбільш затребуваною?
13. Ви згодні ви, що особистість – це конструкт персонолога?
14. Чому, на вашу думку, існує так багато теорій особистості?
15. Людина і її місце в різних площинах: системний та історико-еволюційний підходи до особистості.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Дайте визначення основним категоріям персонології «особистість», «індивід» та «індивідуальність». Підберіть з наукових джерел цитати різних авторів, які б розкривали зміст даних понять. Законспектуйте цитати. Подумайте, яким чином пов'язані вищеназвані категорії.

2. Використовуючи лекційний матеріал та інформацію з літературних джерел з теми, проаналізуйте методологічні принципи психології особистості.

3. Використовуючи лекційний матеріал та інформацію з літературних джерел з теми, поясніть розуміння представниками психодинамічного напрямку здорової та хворої особистості.

4. Створіть презентацію в програмі Power Point на тему «Характерні риси особистості в теоріях представників диспозиційного напрямку».

5. Письмово виконайте завдання й завершіть речення які є тезами феноменологічного напрямку в теорії особистості.

- матеріальна чи об'єктивна дійсність – це….
- люди вільні у рішенні….
- люди у своїй основі….

6. Законспектуйте матеріал статті: Жигайло Н.І. Генетична теорія становлення і здійснення особистості в науковій діяльності академіка С.Д. Максименка.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: https://zno.if.ua/?p=985

Тематика есе

1. Особистість як предмет психологічного дослідження: основні підходи до її розуміння.
2. Особистість, індивід, індивідуальність: у чому полягає психологічна відмінність?
3. Чи можна дати універсальне визначення поняття «особистість»?
4. Співвідношення біологічного, соціального та психологічного в структурі особистості.
5. Особистість як результат розвитку та самотворення.
6. Чому в психології існує так багато теорій особистості?
7. Критерії наукової теорії особистості: пояснення, прогнозування та практична цінність.
8. Проблема об'єктивності у дослідженні особистості.
9. Чи можлива інтегративна теорія особистості?
10. Співвідношення теорії та практики у вивченні особистості.
11. Несвідоме як детермінанта поведінки особистості: від психоаналізу до сучасних підходів.
12. Конфлікт свідомого і несвідомого у структурі особистості.
13. Значення дитячого досвіду у формуванні особистості: психодинамічний погляд.
14. Захисні механізми як спосіб психологічної адаптації особистості.
15. Як змінилися уявлення про особистість від класичного психоаналізу до сучасних психодинамічних теорій?
16. Риси особистості: стабільність чи можливість змін?
17. Велика п'ятірка як сучасна модель структури особистості.
18. Чи можуть риси особистості передбачати поведінку людини?
19. Взаємодія особистісних диспозицій і ситуаційних факторів.
20. Проблема унікальності особистості в диспозиційних теоріях.
21. Як думки впливають на емоції та поведінку людини?
22. Ірраціональні переконання та їхній вплив на функціонування особистості.
23. Самоефективність як психологічний ресурс особистості.
24. Чи може зміна мислення змінити особистість?
25. Роль навчання та соціального середовища у формуванні особистості.
26. Самоактуалізація як основна тенденція розвитку особистості.
27. Свобода вибору та відповідальність у гуманістичній психології.
28. «Я-концепція» та її роль у становленні особистості.
29. Безумовне позитивне прийняття як умова особистісного розвитку.
30. Особистість як суб'єкт власного життя: гуманістичний та феноменологічний підходи.
31. Особистість у культурно-історичному підході Л. Виготського.
32. Діяльність як основа розвитку особистості у вітчизняній психології.
33. Розвиток особистості у концепції О. Леонтьєва.
34. Проблема особистості у працях українських психологів.
35. Культурне та соціальне середовище як фактор розвитку особистості у вітчизняній психології.
36. Чи можливо об'єднати різні теорії особистості в єдину концептуальну модель?
37. Особистість як система: взаємодія когнітивних, емоційних, мотиваційних і поведінкових компонентів.
38. Особистість у взаємодії з соціальним середовищем: сучасні концептуальні підходи.
39. Стабільність і мінливість особистості протягом життя.
40. Сучасна психологія особистості: від пояснення поведінки до розуміння людини.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в таблиці

	Назва теми	**Всього балів**	**Форма заняття**		
			Лекції (ведення конспекту)	**Семінари** (конспектування, питань, виступ, доповнення)	**Практичні Заняття** (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
1	Поняття особистість в психології	0,5	0,5	-	-
2	Теоретико-методологічні аспекти теорії особистості	5,5	0,5	5	-
3	Психодинамічний напрямок	10,5	0,5	10	-
4	Диспозиційний напрямок	5,5	0,5	5	-
5	Когнітивно-поведінковий напрямок	10,5	0,5	10	-
6	Гуманістичний та феноменологічний напрямки	10,5	0,5	10	-
7	Формування і розвиток радянської та вітчизняної школи персонології	11	1	10	-
8	Аналіз концептуальних підходів до функціонування особистості	6	-	-	6
Разом		**60**	**4**	**50**	**6**
Іспит		**40**			
Всього		**100 балів**			

Робота на семінарських (практичних) заняттях оцінюється викладачем із розрахунку балів, зазначених у таблиці. Здобувач може виконати індивідуальну роботу, за визначеною формою та тематикою.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється у вигляді заліку/екзамену, на якому можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості відповідей.

Якщо під час проходження курсу здобувач набрав 60 балів, він має право не складати залік/екзамен вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в таблиці

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A**	відмінно
82-89	**B**	добре
75-81	**C**	
64-74	**D**	задовільно

60-63	**E**	
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.

1. Визначення особистості на основі співставлення споріднених понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт та об'єкт впливів», «особа».
2. Співвідношення суті понять «індивід» та «особистість».
3. Людина як індивід.
4. Людина як особистість.
5. Людина як індивідуальність.
6. Детермінанти становлення особистості.
7. Проблема біологічного та соціального як детермінант становлення особистості.
8. Суть особистості у контексті проблеми детермінації її становлення.
9. Соціалізація як детермінанта становлення особистості.
10. Індивідуалізація як детермінанта становлення особистості.
11. Проблема структури особистості.
12. Структура особистості у вітчизняній психології.
13. Структура особистості А.Г. Ковальова.
14. Структура особистості К.К. Платонова.
15. Структура особистості С.Д. Максименка.
16. Структура особистості В.В. Рибалки.
17. Одновимірні структури особистості у вітчизняній психології.
18. Двовимірні структури особистості у вітчизняній психології.
19. Тривимірні структури особистості у вітчизняній психології.
20. Концепція персоналізації А.В. Петровського.
21. Психологічний зміст основних структурних компонентів особистості.
22. Класифікація основних вітчизняних психологічних теорій особистості.
23. Суть особистості у контексті проблеми біологічного та соціального в людині.
24. Теорія особистості Л.С. Виготського.
25. Теорія особистості С.Л. Рубінштейна.
26. Теорія особистості О.М. Леонтьєва.
27. Розуміння суті особистості у вітчизняній психології.
28. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
29. Теорія особистості З. Фройда.
30. Теорія особистості К. Г. Юнга.
31. Теорія особистості А. Адлера.
32. Теорія особистості в гуманістичній психології К. Роджерса.
33. Теорія особистості в гуманістичній психології А. Маслоу.
34. Особистість у логотерапії Віктора Франкла.
35. Екзистенційна психологія Ролло Мея.
36. Теорія поля Курта Левіна.

37. Теорії особистості у біхевіоризмі (Уотсон, Торндайк та ін.).
38. Епігенетична теорія особистості Е. Еріксона.
39. Факторні теорії особистості.
40. Факторна теорія особистості Кеттелла.
41. Факторна теорія особистості Олпорта.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні курсових робіт (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року №4742IX (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/). Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

підручники та навчально-методичні посібники, видані в Україні

1. Аршава І. Ф., Носенко Е. Л. Психологія особистості : підручник для студентів закладів вищої освіти. Дніпро: Ліра, 2024. 493 с. ISBN 978-966-981-983-3.
2. Дерев'янко С. П. Когнітивно-поведінкова терапія: Навчально-методичні рекомендації. Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 60 с.
3. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с. https://www.scribd.com/document/713797715/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BA
4. Кацавець Р. С. Психологія особистості : навчальний посібник. 2-ге вид., доповн. Київ: Алерта, 2025. 150 с. ISBN 978-617-566-929-7.
5. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.
6. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Київ: Ліра-К, 2023. 364 с. ISBN 978-617-7844-51-7
7. Основи психотерапії: курс лекцій: навчальний посібник. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, уклад. К. П. Радзівіл. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. 172 с.
8. Прищак М. Д., Гречановська О. В. Психологія особистості: електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання. Вінниця: ВНТУ, 2024. 219 с.
9. Яцина О. Ф. Основи психотерапії: практикум: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.
https://learn.ztu.edu.*ua/pluginfile.php/362852/mod_resource/content/1/%D0%9F*

Допоміжна

1. Бабчук О. Г. Психологія особистості в період війни та повоєнний час : навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня, спеціальності С4 «Психологія».

Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 134 с.
2. Євдокимова Н. М., Зливков В. Л., Лукомська С. О., Котух О. М. Особистість в умовах війни: психологічна діагностика та допомога : навчальний посібник. Київ, 2025. 198 с.
3. Кузьо О. Основи психологічної практики: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. URL: http://surl.li/hosrq
4. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості: навчальний посібник. Каравела. 2023. 372 с. https://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_1475.pdf
5. Кухар Т. Соціальний інтелект у структурі інтелектуальних здібностей майбутніх працівників пенітенціарної служби. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2022. №1 (8). с. 119-130.
6. Кухар Т. Дослідження взаємозв'язку конфліктності та емпатії майбутніх фахівців ДКВС України. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2022. № 2 (9), с. 130-139.
7. Кухар Т. Дейниченко Л., Свіденська Г. Особливості розвитку вольових якостей здобувачів освіти з різною успішністю у навчанні. Габітус. 2022. Випуск 41. с. 130-135.
8. Dolynska L., Zaushnikova M. Formation of communicative competence of the future speech therapist in the process of professional training. Polish journal of science. Warszawa : Global Science Center LP. 2020. №34. VOL. 2. P. 64-67.
9. Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the selfdevelopment model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, Vol. 8, № 3, 2020, pp. 288-297. URL: https://surl.li/fqbrcg

підручники, видані за кордоном

1. Feist, J., Feist, G. J., & Roberts, T.-A. *Theories of Personality*. New York: McGraw Hill, 2025.
2. Schultz, D. P., Schultz, S. E., & Maranges, H. M. *Theories of Personality*. 12th ed. Boston: Cengage Learning, 2025.
3. Carver, C. S., & Scheier, M. F. *Perspectives on Personality*. 8th ed. Boston: Pearson, 2021.
4. Larsen, R. J., Buss, D. M., King, A. R., & Ensley, E. A. *Personality Psychology: Domains of Knowledge About Human Nature*. 4th ed. New York: McGraw Hill, 2025.

Інформаційні джерела та Internet-ресурси

1. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: http://appsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL http://dnpb.gov.ua/ua/
3. Українська спілка психотерапевтів. URL: https://usp.community/
4. Психологічний журнал URL: https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing)